

KONGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

BLEKINGE LÄN

TILL

KONGL. MAJ:T

i underdånighet afgifna

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

STOCKHOLM, 1857.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Blekinge Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna Femårs-berättelse för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

KONGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

BLEKINGE LÄN

TILL

KONGL. MAJ:T

i underdånighet afgifna

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

STOCKHOLM, 1857.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
§ 1. Länets allmänna beskaflenhet.....	3.
§ 2. Invånare.....	3.
Folkmängden.....	3.
Välståndet.....	4.
Hvad folkets moralitet angår.....	5.
§ 3. Näringarne.....	5.
Jordbruket.....	5.
Boskapsskötseln.....	6.
Fårafveln.....	6.
Svinafveln.....	6.
Hästaafveln.....	6.
Bränvinsbränningen.....	7.
Skogarne.....	7.
Bergsrörelsen.....	7.
Binäringar.....	7.
Handeln.....	7.
Till kommunikationernas underlättande.....	7.
Telegraflinien.....	8.
§ 4. Politisk författning.....	8.
Kammarverket.....	8.
Laga skiften och åbodelningar jemte andra landtmäteri- förrättningar.....	8.
Statsbidragets.....	8.
Politi.....	8.
Folkundervisningen.....	9.
Fattigvården.....	10.
Helsovården.....	10.
Vid Länets lasarett och kurhus härstädes.....	10.
Examinerade barnmorskor.....	10.
Vederbörligen examinerade djurläkare.....	10.
Ett kreaturs-försäkringsbolag.....	11.
Skjutsningsbestyret.....	11.
Socknemagasiner.....	11.
Sparbankerne.....	11.
Länets allmänna brandstodsbolag.....	11.

Städer.....	11.
Carlskrona.....	11.
Folkmängden.....	12.
Näringarne.....	12.
Handel och sjöfart.....	12.
Importen.....	13.
Tullinkomsterna.....	13.
Handtverkerierne.....	13.
Sparbanken i Carlskrona.....	13.
Smålands privatbank.....	13.
I ecklesiastikt hänseende.....	14.
En Drätselkommission.....	14.
En borgerskapets enskilda kassa.....	14.
För ungdomens undervisning.....	15.
Sjukvården.....	15.
Fattigvården.....	15.
Två enke- och pupillkassor.....	16.
Sedligheten.....	16.
Bränvinsutskänkning.....	16.
Carlshamn.....	16.
Handel och Sjöfart.....	16.
Hamnbyggnaden.....	17.
Tullintraderne.....	17.
Handtverkerierne.....	17.
Ett skeppsvarf.....	17.
En segelduks- och buldansfabrik.....	17.
Fyra färgerier- och kemiska blekerier.....	17.
Tre Tobaks- och Snus-fabriker.....	17.
Bomullsspinneriet vid Strömman.....	18.
I ecklesiastikt hänseende.....	18.
Stadens jord.....	18.
Stadens inkomster.....	18.
För barnens undervisning.....	18.
En Folkskola.....	18.
En Flickskola.....	18.
En navigations-skola.....	18.
Sjukvården.....	18.
Helsobrunn, ett apotek, ett badhus, en sparbank.....	18.
Ett krono-cellfängelse.....	19.
Fattigvården.....	19.
Sedligheten.....	19.

Sölvesborg.....	19.
Folkmängden.....	19.
Handel.....	19.
Handtverkerierne.....	19.
Stadens styrelse.....	20.
Undervisningen.....	20.
Sjukvården.....	20.
Fattigvården.....	20.
Sparbanken.....	20.
Sedligheten.....	20.
Bränvinsutskänkning.....	20.

Tabellbilaga

Tabell för Landet inom Blekinge Län

Tabell för Städerna inom Blekinge Län

Underdånig berättelse om tillståndet i statistiskt och ekonomiskt hänseende inom Blekinge Län för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

§ 1.

Länets allmänna beskaffenhet.

Länet har under ofvannämnde tid icke undergått någon annan förändring till dess beskaffenhet än hvad en med tilltagande ifver fortsatt odling och ett starkt anlitage af skogarne föranledt. I hänseende till Länets administrativa och ecklesiastika indelning har ingen annan förändring skett, än att ett hemman Sanda på ön Sturkö, hvilket förr tillhört Lösens socken, med Eders Maj:ts nådiga tillstånd blifvit anslaget till Sturkö socken.

§ 2.

Invånare.

Folkmängden, som enligt 1850 års mantalslängd utgjorde		
på landet		85,308
och i städerna		17,753
eller tillsammans		103,061,
är, enligt 1855 års mantalslängd		
På landet:	Mankön.	Qvinkön.
Skattskrifne	20,637	22,777.
Skattfrie	22,357	23,097.
	42,994	45,874.
Uti städerna:		
Skattskrifne	3,652	5,905.
Skattfrie	4,135	3,971.
	7,787	9,876.

Summa skattskrifne:	
Mankön	24,289
Qvinkön	28,682
	<u>52,971.</u>
Dito skattfrie:	
Mankön	26,492
Qvinkön	27,068
	<u>53,560</u>
	<u>Summa 106,531.</u>

Varande bland de skattfrie äfven upptagen gemenskapen vid Kongl. Maj:ts Flotta; och utgör således folkmängdens tillökning under alla fem åren **3,470** personer eller **3,36** procent, oaktadt under samma tid **1,062** personer, enligt här förda pass-journaler, kunna antagas hafva afflyttat till utrikes orter.

Välståndet hos allmogen har under de sista åren stigit, i synnerhet hos dem, som äga eller bruka större hemmansdelar; och synes orsaken till detta lyckliga förhållande ligga deruti, att alla landtmanna-alster under de 2:ne sistförflutna åren stått i ett ovanligt högt pris, så att jordbrukaren fått väl betaldt för allt hvad han kunnat afyttra. För ägare och innehafvare af mindre hemmanslotter, af hvilkas afkastning en ringa del utöfver den egna förbrukningen återstått till afyttring, hafva de höga priserna väl endast i någon mån kunnat medföra enahanda fördelar, men de sednaste årens goda årsväxt har derjemte äfven för dem åstadkommit ett ökad välstånd. De egentliga arbetarnes ställning har jemväl vunnit betydlig förbättring, så väl genom större tillgång på arbetsförtjenst, föranledd af ökad välstånd hos hemmansinnehafvare och en allt mer tilltagande håg för odling, dikning och stenbrytning, som ock af de höjda arbetslö- nerna, hvilka allmänt utgå med **40 sk.** å **1 R:dr 12 sk.** för mans- och **24 sk.** R:gs för qvins- dagsverke.

Denna allmänna tillökning i välmågan visar sig äfven af förhållandet med lagsöknings- målen hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Målens antal, som år **1850** uppgick till **4,419**, af hvilka **2,626** afgjordes genom utslag med en skuldsumma af **149,700 R:dr**, utgjorde nemli- gen under derpå följande fem åren

	Antal mål.	Genom utslag afgjorde.	Sammanlagd skuldsumma, som till betaltning fastställda.
år 1851	4,872	2,780	153,209.
» 1852	6,507	4,055	208,470.
» 1853	7,005	4,542	237,799.
» 1854	4,975	3,148	164,897.
» 1855	3,493	2,203	110,291.

hvaraf synes, att ehuru såväl lagsökningarnes och de genom utslag afgjorde målens antal som skuldposterne ökats till och med år 1853, hafva desamma under de 2:ne sista åren så betydligt förminskats, att förhållandet i detta hänseende under år 1855 varit lyckligare än under år 1850, nemligen i proportion som 67 och 73 till 100.

Hvad folkets moralitet angår, så är det i allmänhet svårt att derom fälla ett välgrundadt omdöme, synnerligen då man icke under en längre tid iakttagit dess handlingssätt och hemseder; varande det föga rättvist att bedöma hela befolkningen efter antalet af de till verkställighet hos Konungens Befallningshafvande inkomne utslag i brottmål, hvilkas antal utgjorde:

1850	241,	deraf lifssak 1,
1851	236,	» » —
1852	278,	» » —
1853	239,	» » 1.
1854	192,	» » 1,
1855	192,	» » 1,

helst gerningsmännen icke alltid tillhöra det samhälle, der de slutligen blifva sakfällde, och många orsaker till brottmålslistans storlek inom detta Län förefinnas, i hvilka den egentliga befolkningen icke har del, såsom rymningar, från båtsmans- och marin-korpserne afskedadt och kasseradt manskaps vistande i Carlskrona jemte derstädes förlagde krono-arbetskompani tillika med de å fästningsfängelset intagne lifstidsfångar, bland hvilka rymningar någon gång äfven förekomma. Allt detta oaktadt, är det dock allmänt känt, att fylleriet och med detsamma brottens antal märkbart förminskats, synnerligen under år 1855, otvifvelaktigt en följd af den förändrade lagstiftningen angående bränvin, samt deraf förauledda prisstegringen på denna vara. Och vågar jag hoppas, att Blekingsbon, hvilken karakter man påstår vara själfständig, beslutsam, liflig, tjenstaktig och gästfri, men derjemte häftig, våldsam, hämndgirig och böjd för tvister och rättegångar, — egenskaper som förhöjas af ruset — skall, i den mån omåttligt bruk af starka drycker upphör, alltmer göra sig förtjent af ett blidare omdöme i afseende på sitt moraliska värde än man någon gång tillföre hört. Ett glädjande tecken i detta hänseende är, att de häktades antal under de sista fem åren betydligt förminskats.

§ 3.

Näringarne.

Jordbruket har fortfarande stigit både genom odling af stenbunden ängsmark, kärr och andra sidländta marker och genom ett förbättradt brukningssätt. Det är numera allmänt att begagna vaxelbruk, och så väl foderväxter, som rotfrukter på åkerjorden hos nästan alla bru-

kare af större egendomar, äfvensom innehafvare af mindre gårdar börjat inse fördelarne af ett sådant brukningssätt och att deraf begagna sig, så att det förr brukliga så kallade ensädet snart mera hör till undantagen än till regeln; och har i sammanhang härmed, och i den mån åkrarne blifvit befriade från sten, plogen efter hand intagit årdrets ställe och i öfrigt fullkomligare åkerbruksredskaper blifvit allmänare begagnade. Dikningen är visserligen ännu på många trakter ofullkomlig; men äfven härutinnan har det gått framåt, och hafva vackra efterdömen blifvit gifne på herregårdarne, der man på sednaste åren börjat grunddika efter Engelskt sätt så väl med stenfyllning i de täckta dikena, som äfven med tegelrör.

Hufvudsädena äro råg, korn, hafra och potates, äfvensom hvete, hvars begagnande årligen tilltagit; och hafva rofvor och morötter jemväl kommit i bruk. Vårråg odlas i skogstrakterne, ärter, vicker och blandsäd mindre allmänt och hufvudsakligen till eget behof, hvilket äfvenledes är förhållandet med lin och hampa. Visserligen kan Länet ännu icke anses frambringa tillräcklig säd för dess invånares behof, för hvars fyllande Skåne, Gottland och Öland ännu måste anlitas om något af dessa orters öfverskott; men otvifvelaktigt nalkas med stora steg den tid, då produktion af säd kommer att motsvara konsumtionen, ett förhållande, som måhända redan vore för hand, om icke brännerierna förvandlade en betydlig del af grödan till bränvin. Fodertillgången har, i samma mån vechselbruket blifvit omfattadt, genom odling af rotfrukter ökats, hvaraf följt kreaturens starkare utfodring och betesmarkens sednare anlitage, utan att likväl stallfodring hela året om begagnats.

Boskapsskötseln har vunnit betydligt genom bättre urval af afvelsdjur, genom rikligare utfodring och genom en omsorgsfullare vård om kreaturen, än den man förr åt dem egnat. Nötkreaturen, som 1850 antogos utgöra 45,088 stycken, upptagas nu i hosföljande tabell till 47,506, och har således en tillökning af 2,418 eller 5,36 procent ägt rum; dock torde den hufvudsakliga förbättringen bestå deruti, att kreaturen nu äro af bättre beskaffenhet.

Fårafveln bedrifves ännu hufvudsakligen för ägarnes eget behof, med undantag af ett schäferi på Fideikommiss-säteriet Johanneshus, hvarest år 1855 underhöllos 638 får, som i afkastning lemnade 1,014 skålpund ull. Fårens antal inom Länet utgjorde 1850 36,366, men anses nu, enligt bifogade tabell, utgöra 36,885, hvilket förutsätter en tillökning af 519 stycken eller något mindre än 1½ procent; och är äfven detta djurslag förbättradt genom blandning med Southdowns-race.

Svinafveln har äfven något tilltagit. År 1850 funnos 19,591 svin och innehåller tabellen för år 1855 21,909 stycken, således en tillökning af 2,318 stycken; och hafva jemväl dessa djur efter hand blifvit till beskaffenheten förbättrade.

Hästaafveln måste anses förkofrad genom af därför bildade föreningar införskrifne och under dessa fem åren underhållne 3 stycken hingstar, efter hvilka många goda och några ut-

märkta föl fallit; och har antalet af ortens hästar, hvilka i allmänhet äro lifliga, uthålliga och välfödda, från 5,951 stycken, som det utgjorde år 1850, stigit till 6,274.

Bränvinsbränningen, som varit i nästan jemnt tilltagande intill dess 1855 års Kongl. Förordning om villkoren för bränvinstillverkning började tillämpas, har under de sista månaderna af nämnde år bedrifvits vid 28 ångbrännerier och 273 mindre brännerier; och har hela tillverkningen utgjort vid de förra . . . . . 420,990 kannor och vid de sednare . . . . . 184,481½ » eller tillsammans . . . . . 605,471½ kannor. Tillverkarnes vinst har varit betydlig, enär försäljningspriset i medeltal stått minst 50 procent högre än tillverkningskostnaden, oaktadt den höga skatten, hvilken utgått med 222,382 R:dr 46 sk. Banko. (Se tabellen).

Skogarne äro nästan öfverallt hårdt anlitade och har någon förståndigare hushållning med dem ännu icke låtit sig förnimma, lika litet som återplantering efter nedfälld skog blifvit vidtagen, utom på Johanneshus säteri, hvarest skogshushållningen blifvit föremål för synnerlig uppmärksamhet, så väl med hänsigt till skogens fällning, som återplantering.

Bergsrörelsen är inskränkt och bedrifves endast vid 2:ne kopparhammare, 2:ne valsverk för koppar och ett för jern, 2:ne räckhammare och 2:ne spikverkstäder för tillverkning af spik och nubbs med machiner.

För öfrigt finnas på landet pappersbruk 7, tegelbruk 9, oljeslagerier 3, garfverier 22, bresiljeqvarnar 2, bryggerier 5, färgerier 8 och bomullsspinneri 1, å hvilket sistnämnde, benämndt Strömma och beläget i Asarums socken, 400 arbetare dagligen sysselsättas; med en årlig förbrukning af 3,500 balar bomull tillverkas derstädes dagligen omkring 460 bundtar garn.

Binäringar finnas icke af någon betydenhet, utom sjöfart och fiske, som är af stor vikt för befolkningens bergning vid Länets södra kust och i skärgården. Allmänt klagas öfver fiskfångstens aftagande, men 1855 har älven i detta afseende varit ett godt år. Utom lax, som fångas i myckenhet uti Mörrums å och i hafvet samt äfvenledes, ehuru obetydligt, i Ronneby, Silltorps och Lyckeby åar, utgöra strömming, torsk, flundror m. fl. fiskslag föremål för fiskarnes bemödanden, hvilka, ehuru stundom fåfånga, dock ej sällan äro ganska lönande. Tjärubräkning idkas i nordvestra delen af Länets, hufvudsakligen medelst förbränning af stubbar efter den i äldre tider fällda skogen. Tillverkningen af linne-, bomulls- och ylleväfnader är otillräcklig för ortens behof, som fylles genom tillförsel från Småland och Westergöthland. Trädgårds- och biskötsel idkas endast till husbehof.

Handeln idkas hufvudsakligen med skogseffekter, bränvin och något fläsk samt, undantagsvis i goda år, med spanmål och kan ej anses vara särdeles betydlig.

Till kommunikationernas underlättande hafva åtskilliga vägomläggningar och förbättringar af vägarne dels med och dels utan statsbidrag blifvit företagna och utförda, såsom på tvåanne

ställen å landsvägen från Carlshamn till Wexiö, på ett ställe å landsvägen emellan Carlskrona och Ronneby, på ett ställe å landsvägen från Ronneby till Wexiö, på tvänne ställen å landsvägen från Carlskrona till Ekesjö och på ett ställe å landsvägen emellan Carlshamn och Sölvesborg, allt för kringgående eller sänkning af svåra backar; och har derjemte muddringsarbete blifvit verkställt uti inloppet till Sölvesborgs hamn; äfvensom uppmuddringen af Carlskrona stads inre hamn under sistlidet år påbörjats och redan betydligt framskridit.

Telegraflinien från Calmar till Christianstad, anlagd år 1855, går genom Länet med stationer i Carlskrona och Carlshamn och är flitigt begagnad.

§ 4.

Politisk författning.

Kammarverket. Det märkligaste, som här förtjenar omnämnas, är att Eders Kongl. Maj:t, uti nådigt bref af den 2 Mars 1854, medgifvit, att hemman i allmänhet inom Blekinge Län må, utan föregången undersökning om besutenhet, klyfvas, så att hvarje utklufven del blifver minst $\frac{1}{16}$ -dels mantal, samt att vissa strandhemman inom Ronneby och Listerby socknar, äfvensom de å öarne Tjurkö, Aspö och Hasslö belägna hemman må, jemväl utan föregången undersökning, klyfvas till minst ett fyratioåttendedels mantal; i enlighet med hvilket nådiga medgifvande åtskilliga klyfningar blifvit verkställda. För öfrigt hafva några mjölgvarnars skattläggning och några skatteköp äfven under den tid, som denna berättelse omfattar, ägt rum.

Laga skiften och åbodelningar jemte andra landtmäteri-förrättningar hafva under dessa fem åren blifvit verkställda till ett antal af 158 af de förstnämnde och 243 af de öfrige. Härvid hafva 18,491 tunnland ägor blifvit afmätte och 26,877 tunnland skiftade, tillhörande $52\frac{3}{4}$ mantal samt 386 delägare, af hvilka 274 fått qvarbo på sina gamla tomter, men 112 måst utflytta till nya bostäder.

Statsbidragets belopp inhemtas af den tabell, som åtföljer denna berättelse; och synes deraf, vid jemförelse med tabellen vid förra berättelsen, att statsbidraget från Länet, som år 1850 utgjorde 380,876 R:dr 30 sk. 6 r:st. B:ko och år 1855 uppgått till 411,779 R:dr 5 sk. 6 r:st., sålunda stigit med ett belopp af 30,902 R:dr 23 sk.; likasom bränvinsbrännings-afgiften, hvilken år 1850 utgjorde 21,581 R:dr 17 sk. 5 r:st., år 1855 utgått med 53,941 R:dr 43 sk. 4 r:st.; hvadan denna skattetitel sålunda stigit med 32,360 R:dr 25 sk. 11 r:st., hvilken af den nya bränvinslagstiftningen föranledde förhöjning tydligen skönjes hafva haft till följd, att Länets hela skattebidrag blifvit större, då det under andra förhållanden skulle något minskats.

Politi. Orduingens vidmakthållande besörjes fortfarande på landet af 2:ne Kronofogdar och nio Länsmän samt Kronofjerdingsmän. Dessutom finnas i Länet 2:ne Landsfiskaler; hvar-jemte

Jemte sju särskilda tillsyningsmän under 1855 varit förordnade att beifra förbrytelser mot Eders Maj:ts nådiga förordningar angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin. Sockenämnder och tillsyningsmännen inom socknarne, hvilka äfven borde kunna i betydlig mån bidraga till ordningens bibehållande och förbrytelsers förekommande, äro dock för mycket sysselsatta med egna för deras bergning och välmåga nödvändiga bestyr, för att egna särdeles uppmärksamhet och nit åt sådane kommunalbestyr, hvilka allmogen i allmänhet anser såsom en tung börda, som hvar och en söker att undandraga sig, icke besinnande att det är nära omöjligt för den fåtaliga och med mångahanda andra göromål sysselsatte kronobetjeningen att vederbörligen upprätthålla ordning inom ett vidlyftigt distrikt. Klagan öfver brott emot person och äganderätt förspörjes dess värre allt för ofta; och synes mig största orsaken härtill vara den, att personer, som, en eller stundom flere gånger straffade enligt förr gällande lag med spö eller frihetens förlust under längre eller kortare tid, sammanvarit i gemensamt fängelse med andre ofta gröfre brottslingar än de sjelfve, sällan vilja och stundom icke kunna återvända på en bättre väg, i anseende till så väl svårigheten för dem, att erhålla laga försvar eller stadig sysselsättning, som ock deras, genom samtal med och undervisning af förhårdade brottslingar, sedliga försämring samt det förakt, med hvilket de allmänligen bemötas, sedan de, efter öfverståndet straff, återvunnit friheten, hvilken ock ofta genom förnyade förbrytelser åter förverkas. Spöstraffets borttagande och gemensamhetsfängelsets utbytande mot cellen, der fången under ransakningstiden och afbidan på sin slutliga dom, lemnad åt sig sjelf, tvingas att vända sina tankar på sitt inre, på sin förflutna lefnad och sin framtid, i stället att bland andra brottslingar förhårdas till nya brott, hafva dock otvifvelaktigt redan visat sina välgörande verkningar, hvilket förhållande ådagalägges deraf, att i länsfängelset härstädes, som innehåller 92 celler, hvilka vid fängelsets första begagnande voro upptagne och förmodades blifva otillräckliga, numera sällan är upptaget mer än till hälften, och att högst en tredjedel af de häktade äro dömda brottslingar; att de 30 cellerne i Carlshamns kronohäkte, ehuru visserligen ofta upptagne, dock till största delen förvara ransakningsfångar, transportfångar eller dem, som undergå förvandlingsstraff i brist af ådömde böter för mindre förbrytelser; samt att häradsfängelset vid Norje i Listers härad, med 12 celler, oftast står tomt och begagnas endast då ransakningsfångar under pågående ting ditföras från Carlshamn.

Folkundervisningen fortgår inom alla Länets socknar i öfverensstämmelse med föreskrifterne i Kongl. Förordningen den 18 Juni 1842 och bestrides dels i fasta och dels i flyttande skolor; och hafva de sednares antal på flere ställen ökats. Att fälla ett omdöme om skolans inverkan på folkets sedlighet och kunskaper vore ännu för tidigt; dock har jag af upplyste prestmän erfarit, att undervisningen i kristendomskunskap för begäendet af H. H. Nattvard 1:sta gången försiggår betydligt lättare nu, då ungdomen i allmänhet läser redigt i bok, än förr, då denna färdighet var ringa eller alldeles saknades.

Fattigvården besörjes i allmänhet ordentligt, ehuru klagomål icke uteblifva hvarken från de fattigas sida öfver knappt underhåll, eller å socknenämndernas, angående öfverdrifna anspråk på försörjning eller understöd, äfvensom antalet tvistemål emellan de särskilda fattigvårds-samhällena om skyldigheten att försörja sådana fattiga, som ofta ombytt vistelseort, är ganska stort, och till en icke ringa del upptages af de mål, som angå från Kongl. Flottan afskedadt eller utstruket manskap och deras familjer. Emedertid har jag icke funnit att tillståndet i Blekinge är i detta afseende sämre än på flere andra orter, och bör tyngden af fattigvården under sednare åren ostridigt hafva blifvit lindrad så väl genom ökad arbetsförtjenst för de behöfvande, som genom tilltagande välstånd hos jordägare och hemmansbrukare.

Helsovården på landet besörjes af 2:ne provincial-läkare, stationerade i Carlskrona och Sölvesborg, samt en distrikt-läkare i Ronneby köping; varande den förstnämnde tillika intendent vid Ronneby helsobrunn, som årligen besökes af talrika gäster från aflägsna och närbelägna orter, hvaribland äfven räknas en stor del allmoge. Under hösten 1853 hemsöktes Länet och i synnerhet Carlskrona stad af farsoten kolera, som skördade många offer bland alla samhällsklasser. Antalet af insjuknade utgjorde i Carlskrona stad 1,925, af hvilka 1,055 afledo; på landet insjuknade 334 och dogo 170, så att summan för hela Länet af insjuknade uppgick till 2,259 och af döde till 1,225.

Vid Länets lasarett och kurhus härstädes, deraf en afdelning år 1854 förflyttades till lägenheten Gustafsborg vid Carlshammns stad, har antalet af patienter under sista fem åren i medeltal för året varit 166 på kurhuset och 92 på lasarettsfördelningen, de förra utan ersättning och de sednare dels emot och dels utan betalning, och under en tid svarande emot 2,521 dagar. På lasarettet vid Carlshamn hafva under år 1855 ett antal af 114 patienter åtnjutit vård. Lasarettsfonden utgjorde vid 1855 års slut 27,842 R:dr 42 sk. 6 rst., och har kurhusafgiften, som utgått med 5 sk. Banko af hvarje mantalsskrifven person, i medeltal utgjort 4,701 R:dr 8 sk.

Sockne-apothek finnes endast i Ronneby köping.

Examinerade barnmorskor hafva blifvit antagna inom alla socknar i Bräkne och Listers härad, i åtta socknar af Medelstads härad och uti en socken af Östra härad; men 7 socknar i sistnämnde härad och en socken i Medelstads härad äro ännu i saknad deraf.

Vederbörligen examinerade djurläkare finnas i Länet 2:ne, nemligen en i Carlskrona med lön på stat såsom Läns-djurläkare och derjemte åtnjutande arfvode af ett särskildt bolag inom Carlskrona stad och angränsande socknar, och en i Carlshamn.

Från den år 1853 inrättade landtbruksskolan å Gungvala i Asarums socken hafva, efter undergången examen, under hösten 1854 afgått 4 rättarelärlingar och under våren 1855 ytterligare sex. Vid nämnde skola, som njuter årligt statsanslag af 2,000 R:dr Banko, är, jemte föreståndaren, antagen en underlärare. Frilärlingarnes antal är det i kontraktet bestämda, eller 12, hvarjemte 9 betalande elever der njuta undervisning.

Ett bolag till ersättande af förlorad eller skadad fiskredskap har under sistlidet år blifvit bildadt inom Mjellby socken och med reglemente försedt. Af det i nåder beviljade anslaget, 1,500 R:dr Banko, till understöd åt dylika bolag har en tredjedel, eller 500 R:dr, tilldelats bolaget i Mjellby. För bildandet af flere sådane bolag äro förberedande åtgärder vidtagne.

Ett kreaturs-försäkringsbolag till ersättande af förluster genom den smittosamma lungsjukan är af Eders Maj:t med reglemente försedt.

Skjutsningsbestyret utgöres vid Skillinge, Ronneby, Hästaryd och Norje gästgifvaregårdar medelst entreprenad, men vid öfrige gästgifvaregårdarne, sedan de vid några bland dem afslutade entreprenadkontrakter upphört, bestrides skjutsen af de skjutsskyldige sjelfve.

Socknemagasiner finnas blott i Hoby och Backaryd.

Sparbankerne i Carlskrona, Carlshamn, Sölvesborg, Ronneby köping och Jemshögs socken fortfara med deras, särdeles för mindre bemedlade, nyttiga verksamhet; och hafva deras kapitaler under denna fem års tid vunnit en betydlig tillökning. Delägarnes insättningssumma vid 1855 års slut uppgick i Ronneby sparbank till 70,879 R:dr 34 sk. och i sparbanken för Jemshögs socken till 111,809 R:dr 26 sk., allt Banko.

Länets allmänna brandstodsbolag fortfar med utvidgad verkningskrets; och utgjorde vid 12:te årets slut den 31 Mars 1855 ansvarighetssumman för byggnader . 7,449,550 R:dr och för lösören . . . . . 6,892,650 R:dr

eller tillsammans 14,342,200 R:dr;

ersättningssummorne för brandskada hafva under nämnde år uppgått:

för byggnader till	3,650: 26. 9.	
och för lösören till	1,011: 3. 10.	4,661: 30. 7.
förvaltningskostnader, räntor m. m.		914: 44. 1.
	Summa	5,576: 26. 8.

Städer.

Länet har 3:ne städer, Carlskrona, Carlshamn och Sölvesborg, samt 2:ne köpingar, Ronneby och Christianopol, hvilka bådas handlande och handverkare hafva borgarerätt i Carlskrona.

Carlskrona, hufvudstation för Kongl. Maj:ts Flotta, med djup och rymlig hamn, hvars fördelaktiga läge och öfriga förträffliga egenskaper gifvit anledning till stadens anläggning på Trossö hemman i skärgården. Detta stadens läge på en ö omkring en half mil från allmänna landsvägen har den olägenhet för stadens rörelse, att ingen genomfart här äger rum; men detta

läge medför en vida större olägenhet, bristen på drickbart och till kokning tjenligt vatten. Behovet häraf uppfylles till någon del genom hemtning från Lyckeby å och källa, dels sjövägen på Kronans bekostnad, hufvudsakligen afsedt för Flottans etablissementer, och dels landvägen af enskilde. För öfrigt varder regnvatten sorgfälligt samladt medelst takrännornas ledande till tunnor och kar. Allt detta oaktadt uppstår vid stark torka sommartiden och sträng köld under vintern verklig vattenbrist, hvilken vid inträffade sjukdomstillfällen och särdeles under året 1853, då kolera-farsoten härstädes härjade, visat sig för befolkningen i hög grad menlig, i synnerhet för det stora antal mindre bemedlade, som tillhöra detta samhälle och hvilka icke hafva råd att för en halfankare vatten betala 3 skillingar, nuvarande priset härstädes på Lyckeby källvatten, hvilket i alla fall efter $\frac{7}{8}$ miles transport och 3 å 4 dagars liggetid på kärl icke kan vara ett friskt och godt drickesvatten.

Folkmängden, som år 1850 utgjorde 11,378, är nu endast 11,117, deraf

	Skattskrifne.	Skattfria.	Summa.
Mankön	2,070	2,858	4,928.
Qvinkön	3,841	2,348	6,189.
Summa	5,911	5,206	11,117.

Bland de skattfria äro äfven räknade 1,004 af Flottans gemenskap, som njuta befrielse från personella utskylder. Af de skattskrifne äro 602 embets- och tjenstemän, 5 fabriksidkare, 321 borgare samt 240 betjening vid handeln, fabrikerne och handtverkerierne.

Näringarne anses hafva snarare af- än tilltagit under dessa fem åren, och påstås den omständigheten, att Flottans handtverkare, till tjenstgöring uppfordrade kronobåtsmän och gemenskapen af här förlagde marinregemente dela arbetsförtjensten med stadens borgare af handtverksklasserne, hafva till följd, att desse sednare icke kunna uppnå det oberoende, som deras vederlikar i andra städer förvärfvat.

Handel och sjöfart. Antalet af handlande här och i Christianopol är 93, af hvilka få äro skeppsredare. Föremålet för utskipping är i synnerhet trädvaror, som hufvudsakligen uppköpas från Smålands skogstrakter, men denna export är vida underlägsen den i grannstäderna Calmar och Carlshamn. De dagliga behofven af spannmål, smör, fläsk och ost m. m. måste till en del fyllas från andra orter, helst tillförseln från närmaste landsbygd icke är tillräcklig.

Staden äger: 1 skepp om	132,38 läster,
4 briggar om	458,49 »
8 skonertar om	301,65 »
1 galeas om	33,86 »
9 slupar och jakter om	213,76 »

eller tillsammans 23 fartyg om . . . . . 1,140,14 läster.

Under år 1855 hafva 227 fartyg blifvit utklarerade till utrikes och 365 fartyg till inrikes orter; och äro under samma tid inklaterade från utrikes orter 171 och från inrikes 565 fartyg.

Importen har hufvudsakligen bestått af kaffe, risgryn, socker och andra specerier, samt rumm, konjak, vin, tobak, ylle- och bomullsväfnader, stenkol och stenkols-stubb, hampa, sill, salt och torrfisk jemte ekevirke; *exporten* af furu- och granplankor, bräder, sparrar, spiror, bjelkar, läkten, ek- och bok-stäfver, bok-bandtunnor, tjära, beck, kreatursben, alun, valsadtjern och ved.

Tullinkomsterna utgjorde:

	För utskeppade varor.			För införde varor.		
	R:dr	sk.	r:st.	R:dr	sk.	r:st.
år 1851	1,639:	30.	—	40,692:	3.	—
» 1852	904:	14.	—	45,807:	14.	—
» 1853	1,225:	9.	—	41,225:	44.	—
» 1854	3,920:	33.	—	53,645:	47.	—
» 1855	5,993:	47.	—	48,149:	13.	—
eller i medeltal för år . .	2,736:	36.	—	45,904:	—	—
hwaremot medeltalet för åren 1848—1850 utgjorde . .	1,466:	17.	4.	57,205:	26.	8.

Handtverkerierne. Antalet af handtverkare är 268, af hvilka högst få kunna anses vara välmående; deras förarbetning inskränker sig till stadens invånares behof; och gå deras tillverkningar sällan till andra orter. Sedan en tobaksfabrik blifvit nedlagd, finnas numera fyra sådane; hvarförutan staden har 2:ne apothek, 2 boktryckerier och 1 kofferdi-skeppsvarf, hvars verksamhet under sednare åren vunnit en betydlig utsträckning. Vid nämnde varf, som genom sina nybyggnader äfven på aflägsnare orter förvärfvat sig förtroende, hafva under sistförflutne 5 åren, utom flere förbyggnader och många reparationer, blifvit verkställda följande nybyggnader, nemligen: tvänne skepp, tillsammans om 557 läster, fyra briggar om 434 och tvänne slupar om 55 läster; varande för närvarande under byggnad ett skepp om 260 och en skonert om 60 läster samt ett mudderfartyg med tillhörande prämar.

Sparbanken i Carlskrona, som äfven genom inrättade filial-afdelningar i kringliggande landtsocknarne utöfvat ett välgörande inflytande i den rigtning, som med dess stiftande varit afsedd, hade vid 1850 års slut en egen fond af 9,809 R:dr 40 sk., hvilken vid 1855 års slut ökats till 13,012 R:dr 1 sk.; och har delägarnes insättningssumma från 169,327 R:dr 44 sk., hvartill den uppgick vid förstnämnde år, stigit till 205,202 R:dr 13 sk., som vid 1855 års slut ägdes af 3,216 personer.

Smålands privatbank har ett afdelningskontor här på stället; och har dessutom en ny kredit-inrättning under benämning *Filialbanken i Blekinge* år 1853 börjat sin verksamhet samt under sista bokslutsåret, med ett kapital af 293,333 R:dr 16 sk., beviljat lån åt 940 personer,

kreditiv åt 146 samt emottagit penningar på giro- jemte upp- och afskrifnings-räkning af 119 personer, och sålunda bedrifvit en ganska vidsträckt och för ortens affärslif gagnande rörelse.

I afseende på stadens styrelse har, under den tid denna berättelse omfattar, icke någon förändring ägt rum eller den af Eders Maj:ts nådiga bref den 14 Januari 1851 fastställde nya organisation af Magistraten och Rådhusrätten trädt i verkställighet.

I *ecklesiastikt* hänseende är staden fördelad i tvänne församlingar, amiralitets- och stadsförsamlingen.

En Drätselkommission besörjer förvaltningen af stadens inkomster och utgifter; och ingå bland de förra äfven afkastningen af stadens jord, $4\frac{5}{7}$ mantal, innehållande 1,062 $\frac{3}{8}$ tunnland, deraf en del är odlad och indelad i farmar, hvilka äro utarrenderade på 25 år, räkuade dels från år 1835 och dels från år 1837; men en annan del användes till betesmark för stadens hästar och nötkreatur. De under nämnde kommissions förvaltning stående kassor äro tolagskassan, med en behållning vid 1855 års slut af 18,922 R:dr 36 sk. 8 r:st.; mudderkassan med 3,575 R:dr 16 sk. 2 r:st.; stenbrokassan med 17,219 R:dr 21 sk. 6 r:st. och den egentliga drätselkassan med en skuld till förenämnde kassor af 11,432 R:dr 13 sk. 11 r:st., hvadan kassornas verkliga behållning uppgår till 28,285 R:dr 12 sk. 5 r:st.

En borgerskapets enskilda kassa förefinnes under borgerskapets äldstes vård, till hvilken ingå inkomsterne af borgares öretalsskatt jemte arrendet af hemmanet Hästö; och bestri- das af dessa inkomster båtsmans-vakans-afgift för borgerskapet samt arfvode till stadens riksdagsman.

Af den särskilda tabellen för städerna synes, att statsbidragen för Carlskrona uppgå till sammanlagdt 70,004 R:dr 19 sk. 11 r:st. Banko. Af de bidrag, som i tabellen förekomma under rubriken klerociets underhåll och diverse onera, hafva för hus och tomter utgått:

Till brandvaktsinrättningen	1,585 R:dr 23 sk. 6 r:st.
» brandredskaps underhåll	392 » 27 » 10 »
» tomtören	1,517 » 32 » — »
» gatulykning	969 » 19 » 5 »
» underhåll af stadens 2:ne kyrkor	1,537 » 8 » 6 »
» d:o af pastors boställe och folkskolehuset	1,537 » 8 » 6 »
Af jordens afkastning utgå:	
» underhåll af rådhus och publika byggnader	593 » 22 » 9 »
samt af personer hufvudsakligen följande:	
Kurhusmedel	666 » 27 » — »
Brandvaktsafgift	1,709 » 28 » 6 »
Afgift till stads-pastoratet	4,607 » 19 » — »
Öretalsafgift	1,805 » 16 » — »

Afgift till handelskassan	243 R:dr 24 sk.
Folkskoleafgift	1,643 » 30 »
Afgift till stadsläkares aflöning	849 » 39 »
Extra afgift för kolera-sjukvård	3,050 » — »

För ungdomens undervisning finnes en lägre lärdomsskola med 4 ordinarie lärare och 3 duplikanter, uti hvilken, under sistförflutne 5 åren, medeltalet af lärjungarne varit 104 och högsta antalet samtidigt 116.

Vid Kongl. Maj:ts Flotta: artilleri-, styrmans-, konstruktions- och skeppsgosseskolorna; dessutom en barnhus- eller folkskola för amiralitetsförsamlingen och en särskild folkskola för stadsförsamlingen, den förra beräknad för 400 och den sednare för 200 barn; hvarjemte en småbarnsskola för 90 barn underhålles genom särskild donation och bidrag, så att, med beräkning af eleverne i lärdomsskolan och skeppsgossarne, som utgöra 280, tillfälle gifves till allmän undervisning för 1,086 barn och yngre personer, hvartill komma en söndagsskola för handtverkerilärlingar m. fl. och ett skeppsbyggeri-institut på Kongl. skeppsvarfvet med tvänne lärare.

Sjukvården besörjes för Kronans manskap å flottans sjukhus och för staden, som saknar sjukhus, aflönas tvänne läkare. Patienter, hvilka i hemmet ej kunna erhålla nödig vård, intagas äfven på Länets lasarett, dels emot och dels utan särskild ersättning.

Fattigvården. Stadens bidrag härtill utgör omkring 9,500 R:dr årligen och erhålles derutöfver af statsverket såsom ordinarie bidrag 3,000 R:dr; hvarjemte för sistlidet år beviljades ett extra anslag af 3,500 R:dr, allt Banko. På stadens fattighus, beläget å s. k. Pottholmen, som förenas med staden genom den bro, som förr utgjorde allmänna farvägen till och från staden landvägen, försörjas för närvarande 158 personer; hvarjemte derifrån till många i staden boende fattiga utdelas understöd i kontant eller dagliga portioner af soppa och bröd. 200 fattiga barn äro dessutom genom fattigvårdens försorg utackorderade till uppfostring och vård hos fosterföräldrar i staden och på landet; äfvensom flere personer, synnerligen enkör med deras barn, hvilka genom egen omtänka och arbete kunna försörja sig och de sina, hafva fria husrum i dertill afsedda bostäder på ofvannämnde holne, hvilken numera med alla der befintliga byggnader tillhör fattigvårds-inrättningen. Genom direktionens nit och omtänka har denna angelägenhet, särdeles under de sednare åren, blifvit högst ändamålsenligt ordnad, sålunda att alla fattighusets invånare sysselsättas med efter deras förmåga lämpadt arbete, hvilket tillskyndar inrättningen betydlig vinst och derjemte de arbetsamme och flitige bland hjonen en besparad inkomst. Bispisningen på stället verkställes nu från en kokinrättning, hvilken, styrd och behandlad såsom ett enskildt hushåll, lemna bättre och tillräckligare föda än den, hvilken de förr antagne entreprenörerna tillhandahöllo. En ytterligare byggnad är nyligen uppförd till vinnande af rymligare arbets-salar och förvaringsrum, och lär, detta oakadt, stadens invånares bidrag komma att nedsättas innevarande år.

Från två särskilda gåfvofonder utgå årliga understöd till behöfvande af borgareklassen och dess tjenare; hvarjemte under år 1855 bildats *en förening till belöning och understöd för troget tjenstfolk.*

Two enke- och pupillkassar, en för handlande och en för fabriks- eller handverksidkande borgare, äro inrättade och med af Eders Maj:t fastställda reglementen försedda.

Af den i Jönköpings Stad och Län stiftade pensionsförening finnes en afdelning i Carlskrona; men den stora nyttan af denna för understöd på ålderdomen afsedda inrättning har ännu icke ingått i mängdens begrepp, hvarför hittills endast 11 personer med ett insättningsbelopp af 303 R:dr Riksmünt anlitat densamma.

Sedligheten visar sig i allmänhet allt mera tillfredsställande, helst brotten äro färre och deras beskaffenhet, med få undantag, af mindre svår natur, sannolikt en följd af fyllerilastens aftagande, men måhända äfven af tillväxt och lyftning i allmän upplysning och bildning.

Bränvinsutskänkning var sistlidet år medgifven på nio ställen i staden.

Stadsskjutsen bestrides genom Drätselkommissionens försorg af dertill antagen entreprenör.

Carlshamn, belägen vid Mie-åns utlopp i hafvet, med god och rymlig hamn, har en folk-mängd af 5,067 personer, så att antalet, som 1850 utgjorde 4,916, under derpå följande fem åren ökats med 151 personer, och äro

	Mankön.	Qvinkön.
Skattskrifna	1,219	1,608
Skattfria	957	1,283
Summa	2,176	2,891

Handel och Sjöfart äro lifliga och hafva i synnerhet under de tre sistförflutna åren, en följd af inträffade gynnsamma förhållanden, varit ganska vinstgifvande, helst stadens hufvudsakligaste export-artikel, trädvaror, kunnat med fördel afsättas och fraktfarten jemväl varit lönande.

Einedlertid och då lika gynnsamma förhållanden icke skäligen kunna förväntas för framtiden, hvilat stadens förhoppningar om fortsatt liflighet uti handel och skeppsfart på framgången af ett under utarbetning varande förslag, att genom en kommunikations-linie af kanaler och jernvägar tillvägabrinda en lättare gemenskap med det inre landet i Kronobergs Län ända upp åt Wexiö; hvilket företag dock icke kan utföras utan bidrag af statsmedel.

De handlandes antal är 49 och utgöres handelsflottan af 25 större och mindre fartyg med en drägtighet af sammanlagdt 2,032 läster.

Hamn-

Hamnbyggnaden, som omnämnes i sista berättelsen, fullbordades år 1851; och har staden uppfört ett nytt tullhus med en kostnad af omkring 17,000 R:dr Banko.

Tullintraderne, hvilka under åren 1848—1850 utgjorde i medeltal för år: för utskoppade varor 2,248 R:dr 35 sk. och för införde varor 85,381 R:dr 26 sk., hafva derefter uppgått till:

	För utskoppade varor.	För införde varor.
år 1851	2,259 R:dr 41 sk.	81,932 R:dr 26 sk.
» 1852	2,357 » 33 »	89,309 » 12 »
» 1853	2,668 » 22 »	80,273 » 30 »
» 1854	3,407 » 23 »	85,611 » 18 »
» 1855	5,413 » 41 »	85,612 » 8 »
eller i medeltal	3,221 » 41 »	84,559 » 38 »

Handverkerierne. Flertalet af deras idkare har knapp bergning och många befinna sig i fattigdom; och kan orsaken härtill icke sökas i andra förhållanden än i dessa idkares för stadens och ortens behof stora antal, som uppgår till 95 med burskap och icke mindre än 64 utan burskap.

Bland fabriker och näringar synas följande vara förtjente af att särskildt omnämnas:

Ett skeppsvarf, stäldt på aktier, med 50 å 60 ständiga arbetare, ofta betydligt förstärkte med extra arbetare. Under de fem sista åren hafva, utom större och mindre reparationer, för hvilka kostnaden i materialier och arbetslön uppgått till 80,000 R:dr, blifvit nybyggde fyra fartyg om tillhopa 215 svåra läster, hvilka fartyg äro försålde för 27,000 R:dr Banko.

En segelduks- och buldansfabrik, vid hvilken under sistlidet år med 15 väfstolar samt 15 ständiga och mantalsskrifne arbetare tillverkats 15,613 alnar segelduk och 5,865 alnar tältduk, buldan, pressennings- och säckväf till värde af 9,508 R:dr. För denna fabrik sysselsattes ett stort antal af stadens fattiga qvinnor med spånads-arbete.

Fyra färgerier- och kemiska blekerier, vid hvilka 45 personer arbeta, hvaribland 17 mantalsskrifna och 3:ne barn under 15 år. Förädlingsvärdet af färgadt och blekt garn uppgick sista året till 43,920 R:dr Banko.

Tre Tobaks- och Snus-fabriker med 55 arbetare, hvaraf 7 mantalsskrifne samt 17 barn under 15 år, hvarest under 1855 blifvit förarbetade 205,075 $\mathcal{L}$ tobak, neml. 20,750 $\mathcal{L}$ till cigarrer, 16,500 $\mathcal{L}$ till kardustobak, 151,825 $\mathcal{L}$ till snus och 16,000 $\mathcal{L}$ till rulltobak med ett tillverkningsvärde af 82,668 R:dr.

Bomullsspinneriet vid Strömma är förut omtaladt, såsom beläget i Asarums socken och tillhörande landet, men som dess ägare bo i Carlshamn, der äfven bomullen infördes och förlagskapitalet finnes, så kan denna fabrik äfven anses tillhöra staden.

Stadens styrelse utgöres fortfarande af en Borgmästare och tre Rådmän jemte en Magistrats-sekreterare.

I ecklesiastikt hänseende utgör staden ett pastorat med Asarums socken.

Stadens jord består dels af donerade hemmanen Bodeskull och Bodestorp, hvarå staden är anlagd, dels af inköpte $2\frac{1}{4}$:dels mantal, och dels af ytterligare $\frac{1}{4}$:dels hemman, som staden med Eders Maj:ts nådiga tillstånd år 1854 sig tillbytt af Strömma spinneri-bolag. Inägorne till stadens jord äro bortarrenderade och utmarken användes till bete för stadens kreatur.

Stadens inkomster, som förvaltas af en Drätselkommission, äro, jemte arrenden, beteslega och jordränta i medeltal för år: ordinarie och inqvarteringstolag tillika med bro- och lastpenningar 4,260 R:dr, hamn- och muddringsmedel 7,412 R:dr, anslagne till amortering af hamnbyggnadslånet och till hamnens underhåll; vågpenningar 1,127 R:dr; mätarepenningar 204 samt tomtöremedel 121 R:dr Banko.

För barnens undervisning finnes en lärdomsskola med en rektor och 2 kolleger. Lärjungarnas antal var under sista året i medeltal af båda terminerne 53.

En Folkskola för gossar i två afdelningar, der barnens antal vid sistlidet års slut utgjorde 125.

En Flickskola, bekostad och styrd af några stadens husmödrar, der omkring 110 fattiga flickor erhålla undervisning och beklädnad; samt

En Navigations-skola, bevistad sistlidet år af 48 elever, af hvilka utexaminerades 1 till sjökaptan i första klassen och 14 i andra klassen samt 15 till styrmän i andra klassen; hvarjemte 5 hafva undergått examen i den del af läran om ångmaskiner, som erfordras för att få föra ångfartyg.

Sjukvården besörjes af 2:ne stadsläkare, af hvilka den ena tillika är anställd vid härvarande afdelning af Länets lasarett, inrättad år 1854 på egendomen Gustafsborg, der sjuka från staden och vestra delen af Länets erhålla vård och hvarrest patienterne år 1855 uppgingo till 114 personer.

För öfrigt har staden en *helsobrunn*, ett *apothek*, ett *badhus*, en *sparbank*, hvars insättnings-summa, som 1850 utgjorde 131,802 R:dr 41 sk., stigit till 158,975 R:dr 45 sk.; äfvensom bankens egen fond under dessa fem åren ökats från 8,407 R:dr till 11,678 R:dr; samt en *enke- och pupillkassa*, grundad år 1831 på donerade kapitaler af tillsammans 6,766 R:dr 32

sk.; varande pensionerne i nådigst fastställda reglementet bestämda i trenne klasser till 133 R:dr 16 sk., 66 R:dr 32 sk. och 33 R:dr 16 sk.

Ett krono-cellsängelse med 30 celler är år 1853 för Statens räkning här uppfördt.

Fattigvården, som under de sednare åren fordrat allt större uppoffringar af samhället, undergick en fördelaktig förändring år 1855, då i Juli månad öppnades en arbets- och fattigförsörjningsanstalt uti de på tillbytta egendomen Gustafsborg befintliga byggnader. Fattigvården ordnades efter en förbättrad plan, hvars välgörande verkningar redan visat sig deruti, att tiggeriet inom staden upphört; att de behöfvande och skröpliga i mån af förmåga och behof fått arbete och full försörjning; samt att fattigvården nu kan göra gällande anspråken på sådane personers arbetsförmåga, som tillförene öfverlemnade sig åt lättja och utsväfningar samt betungade samhället med vården om deras familjer. Utgifterne för fattigvården, som sistlidet år stego till 10,190 R:dr Banko, anses nu för innevarande år erfordra ett vida lägre belopp.

Sedligheten är i allmänhet god. Bränvins-utskänkning var under år 1855 tillåten på 5 ställen inom staden.

Stadsskjutsen är upplåten på entreprenad.

Sölvesborg, belägen vid en vik af Östersjön, nära Skånska gränsen, har i äldre tider varit af betydighet, förföll i medlet af 17:de århundradet, då Danska Regeringen förflyttade både stapelstadsrätten och största delen af det förmögnare borgerskapet till Christianstad, i sådan vanmakt, att staden icke förmådde underhålla egen styrelse, utan lades under Carlshamn. Under sednare tider har staden småningom förkofrat sig, försågs med egen rådhusrätt år 1837, blef under de sista 5 åren uppflyttad från femte till fjerde klassen bland rikets städer och förunnades åter stapelstadsrätt.

Folkmängden, som vid 1850 års slut utgjorde 1,459, har nu uppgått till 1,479, hvaraf

	Mantalskrifne.	Skattfria.
Mänkon	363	320
Qvinkön	456	340
Summa	819	660.

Handel idkas af 25 handlande. Hufvudartiklarne för stadens handel äro: skogseffekter, bränvin, spannmål och viktualier samt beck och tjära. Afsättningsarterne äro Stockholm och andra rikets sjöstäder samt Norrige; och ske befraktningarne hufvudsakligen på de handlandes egna fartyg.

Handtverkerierne bedrifvas af 51 mästare, hvilkas rörelse inskränker sig till ortens behof och afsättning vid marknader.

Staden har ett boktryckeri.

Till stadens hufvudsakliga näringsvägar bör jemväl räknas jordbruket, emedan staden äger 3½ mantal donerad jord, deraf numera 600 tunnland äro uppodlade till åker. Den öfriga jorden, 985 tunnland, bevuxna med bokskog, begagnas till bete för stadsboarnes kreatur. Skogen vårdas sorgfälligt och inbringar genom traktuggning en årlig inkomst af omkring 1,000 R:dr Banko, oberäknadt ollongäld, som stundom gifver inemot lika mycket, en inkomst, som framdeles kommer att förhöjas i den mån, som den sedan 1816 återplanterade och inhägnade vackra bokskogen blifver fruktbärande.

Stadens styrelse utgöres af en Borgmästare och 2 Rådmän, hvilka sednare årligen väljas bland borgerskapet.

Staden utgör, tillsammans med kringliggande byar, Sölve, Ynde, Sölvesborgs slott, Sissebäck och Waljö, ett pastorat. Waljö och en del af Ynde by tillhöra dock Christianstads Län.

Stadens inkomster hemtas hufvudsakligen från densamma underlagda jorden och skogen; och hvad derutöfver erfordras fylles dels genom afgift af handel och sjöfart och dels genom årlig uttaxering, som erlægges af stadens invånare i mån af deras bevilling efter 2:a artikeln.

Undervisningen bestrides uti ett staden tillhörigt skolhus af rektor och en kollega; och finnes derjemte en folkskola med en lärare. Genom enskild välgörenhet är dessutom undervisning i kristendomen och handasljuder beredd för 30 å 40 flickor af arbetsklassen, under ledning af en lärarinna.

Sjukvården besörjes af en i staden stationerad provincial-läkare och en stadsläkare; der finnas ock ett apothek och ett större badhus.

Fattigvården handhafves af en direktion. I en dertill uppförd byggnad underhållas omkring 30 fattiga.

<i>Sparbanken</i> , grundad år 1838, hade vid 1850 års slut en grundfond af	4,206 R:dr 24 sk.,
och utgjorde insättarnes fordran	120,400 » 12 »
	<u>Summa 124,606 » 36 »</u>
Den förra har nu stigit till	9,814 R:dr 21 sk.
och den sednare till	158,680 » 31 »
	<u>Summa 168,495 » 4 »</u>

Sedligheten är särdeles god och förbrytelserna fåtalige.

Bränvinsutskänkning har under förra året varit tillåten på fyra ställen.

Under Carlskrona lyda köpingarne Ronneby i Medelstads och Christianopel i Östra härad. Den förre är icke obetydlig, har 1,723 invånare och drifver fördelaktig rörelse. Der finnas 17 handlande och 36 handverkare, hvarjemte köpingen har 9 större och mindre fartyg om 245,46 lästers drägtighet.

Såsom förut är nämndt, finnes en läkare på stället och ett apothek.

Christianopels köping har blott tvänne handlande och några få handverkare med obetydlig rörelse. Carlskrona å Landskansliet den 19 Augusti 1856.

Efter Nådigste förordnande:

E. W. NORDENFELT.

O. R. HAMMAR.

L. PETERSON.

Tabell för Städerna inom Blekinge Län.

	Hus, Tomter, Verk och Inrättningar.	Stats																			Bidrag.																			
		Bevilling efter 1855 års Förordning.																			Brännings- avgift.	Ständige Råtor.	Arrende- medel.	Kostnad för Rote- ring.	Kostnad för Städ- nas styrelse.	Klericistans underhåll.					Fattig- försörj- ning.	Skjuts.	Väg- hållning.	Diverse onera.	Summa Statsbidrag.					
		Efter 2dra Art.					Summa Bevilling.	Mantals- penningar.					Pastors.	Kommi- nistrars.	Skol- Statens.	Kyrko- betje- nings.	Summa.																							
		Jord, Hus, Tomter, Verk och Inrätt- ningar.	Embets- och Tjen- stemäns löner.	Borgerlig näring.	Efter 33:ste till och med 36 §§.	Personer, ej hörande till viss näring.		Rodr.	sk.	r.	Rodr.	sk.						r.	Rodr.	sk.	r.	Rodr.	sk.	r.	Rodr.	sk.	r.													
		Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.	Utd.	Åld.															
Carlskrona Stad.																																								
Hus och Tomter.	1,419																																							
Jord.		71	124	867½	1,062½	4½	4	30	20	16	—	4	156	28	190	140	82	—	24	1,248	72	20	116	—	15	19	1,551,218	36	—	29,000	—	—	—	1,551,218	36					
Tobaksfabriker																																								
Köfveri-Skeppsvarf																																								
Vädervarnar																																								
Diverse personer, ej tillhörande viss näring																																								
Sterbhus, gåvor och testamente																																								
Summa	1,419	71	124	867½	1,062½	4½	4	30	20	16	—	4	156	28	190	140	82	—	24	1,248	72	20	116	—	15	19	1,551,218	36	29,000	—	—	—	1,551,218	36						
Carlskans Stad.																																								
Hus och Tomter.	532																																							
Jord.		489		1,522	2,011	5½	12	52	51	12	2	3	100	96	364	255	48	10	24	900	39	10	207	—	—	—	803,647	32	49,075	—	—	4,000	49,075	803,647	32					
Tullmjölkvarn	1																																							
Bryggeri	1																																							
Brännvinsdistillerings-fabriker	4																																							
Eau-de-cologne-fabrik	1																																							
Färgerier och kemiska Blekerier	4																																							
Garverier	1																																							
Segelduks- och Buidansfabrik	1																																							
Skeppsvarf	1																																							
Tobaksfabriker	1																																							
Urfabriker	1																																							
Embets- och Tjenstemän	1																																							
Borgerlig näring	1																																							
Diverse personer, ej hörande till viss näring	1																																							
Vinstmedel	1																																							
Summa	541	489	—	1,522	2,011	5½	12	52	51	12	2	3	100	96	364	255	48	10	24	900	39	10	207	—	—	—	803,647	32	49,075	8,000	—	—	4,000	49,075	803,647	32				
Sölvesborgs Stad.																																								
Hus och Tomter.	153																																							
Jord.		600	—	985½	1,585½	3½	8	130	50	20	—	4	428	48	780	300	120	—	32	4,280	71	38	180	25	—	—	287,121	—	73,411	—	—	—	73,411	287,121	—					
Personela utskylder																																								
Summa	153	600	—	985½	1,585½	3½	8	130	50	20	—	4	428	48	780	300	120	—	32	4,280	71	38	180	25	—	—	287,121	—	73,411	—	—	—	73,411	287,121	—					
Summa Summarum	2,113	1,160	124	3,374½	4,658½	13½	24	212	121	48	2	11	684	172	1,334	695	250	10	80	6,428	182	68	503	25	15	19	2,641,987	20	151,486	13,270	40	—	13,270	2,806,744	12					

Carlskrona i Landskontoret den 19 Augusti 1856.

E. W. NORDENFELT.

O. R. HAMMAR.